

Výše než plují oblaka

PAVEL AMNUEL

Přeložil J. TÝČ
Ilustrace F. ZÁLABSKÝ

Poutník dorazil do vesnice navečer v den Úrody. Chodil od domku k domku, hledal útočiště, až je našel u tesaře Valenty. Log se o Poutníkovi dozvěděl, až když byla tma a kdy už nemohl jít ven: matka ho posadila k malým dětem, aby je houpal, sama zatím hospodařila v kuchyni. Log z toho byl nervózní: za celých svých ne právě dlouhých sedmnáct let neměl příležitost mluvit s Poutníkem ani jedinkrát, ani jedinkrát nemluvil s člověkem, který by právě odněkud přišel, voněl dalekými poli, dlouhými cestami. Starý, nemocný a pro každého zcela zbytečný Lepir, od něhož vyslechl spoustu podivných příběhů, byl také kdysi Poutníkem. Přišel však do vesnice dlouho před Logovým narozením. Jeho stokrát vyslechnutá vyprávění se rozrostla o vymyšlené podrobnosti, Log však potřeboval znát pravdu.

Když mrňouskové usnuli, Log ulehl do svého kouta a čekal na ráno. Věděl, že se mu nepodaří usnout. Vzrušení bylo stále silnější, dokonce ani roztržka s Lenou ho tak nerozrušila. Poutník! Opravdově odvážný člověk! Kam Logovi paměť sahala, nikdo z vesnice se neodvážil jenom tak bez jistího provázku vyjít za vesnici, vstoupit do mlhy a jít, kam ho nohy ponesou, spoléhat jen a jen na náhodu. Kdysi, to Logovi byly

dva roky, takhle odešel jeho otec a už se nevrátil. Matka pak přivedla otčíma, narodili se mu sourozenci. Otčím byl klidný člověk, nikam neměl v úmyslu odejít, žil pro matku, pro děti, pro domov, nežil však dlouho a v tom bylo to neštěstí. Docela nedávno spadl se střechy trám a ukončil otčímův život. Pro Loga byli Poutníci ideálem člověka. Kvůli tomu se právě nepohodl s Lenou. Obvykle se s ní setkával u opuštěného domu, který stál až na samotném okraji vesnice, kde byla už jenom pole. Nikdo v tom domě nebydlel, ani pověst neměl nejlepší, protože se tam prý zjevují všelijaká vidění. Samozřejmě že je nikdo nikdy neviděl, zato je však mnoho lidí slyšelo; za noční mlhy je všechno slyšet široko daleko.

„Dovedeš si to vůbec představit,“ řekl toho večera Log, „kdyby se nám podařilo najít novou vesnici, nové lidi, kdybychom poznali nové lesy, nová pole. Když je pěkné počasí, tak si vylézt na strom a na něm vidět listí. Když jsem byl malý...“

„Ty ležeš po stromech i teď,“ řekla mu cizím hlasem Lena. „Vím to a vědí to všichni a jednou tě za to potrestají. Já nechci, aby sis jednou zlomil vaz, je ti to jasné?!“

„Ale prosím tě, Leno,“ řekl něžně Log, „já ze stromu nespadnu ani v té nejtemnější noci! Nikdy neodcházím z domova bez jistíciho provázku, to přece víš...“

Lena ho odstrčila a vzápětí zmizela v mlze. Log zaslechl, jak jde ke svému domovu, rozběhl se za ní s rukama nataženýma před sebou, aby na něco nenarazil.

„No tak, Leno,“ říkal, „já už nikdy víc nepolezu na stromy, tak slyšíš mě?“ Lena se zastavila a tiše řekla: „A nebudeš nikdy smotávat provázek tak, aby tě nenašli, když odcházíš z vesnice?“

Log se lekl. ‚Tak ona to ví,‘ pomyslel si. ‚Doopravdy o tom ví? A neřekne to? Co když to na mě řekne?‘ Lena odešla, Log tam zůstal stát a uvažoval, co má dělat dál. Od toho večera se neviděli. Buď se na něho Lena zlobila, nebo jí začal být lhostejný, přes to všechno za ní nešel, aby se smířil, i když se mu z počátku nesmírně stýskalo. Báł se, že by se tím

prozradil. Nikdo nesměl vědět, proč si zamotává svůj jistící provázek, když odchází z vesnice do polí. Nikdo. Dokonce ani Lena ne.

Poutník měl nesmírně dlouhé vousy, oblečen byl do starého obleku snad už stokrát zalátaného, jeho batoh měl tolik kapsiček, až člověk měl dojem, že sestává jenom z nich. Log na Poutníka narazil ve chvíli, kdy po zaklepání otevřel dveře a vstoupil do temné předsíně tesaře Valenty. Ráno miha trochu zřídla, i když přirozeně do včerejší viditelnosti bylo daleko. Když však Log přistoupil blíž, podařilo se mu přesto prohlédnout si Poutníka od hlavy až k patě. Ještě že tesař nemohl ten pohled vidět, určitě by hned utíkal za starostou. Poutník si Logova pohledu povšiml, pochopil ho, ustoupil stranou a beze slova vyzval Loga, aby šel dál. Tesař by jistě stál u nich jako stín, ale po ránu byla vždycky spousta práce, takže odešel, něco si přitom bručel, ovšem Log mu nevěnoval pozornost a Poutník to neslyšel.

Poutník shodil batoh s ramene a usedl s Logem na prostornou lavici. Skutečně voněl něčím neznámým, něčím vzdáleným, co lákalo. „Já se jmenuju Log,“ řekl Log stísněným hlasem.

„Mně říkají Petřin,“ klidně odpověděl Poutník. „Mám málo času, chci do tmy dojít co nejdál.“

„Ty... vy...“ Log se najednou zastavil. To, co právě slyšel, nebyl schopen nijak pochopit.

„Ano,“ usmál se Poutník. „Odcházím. Nikdy se nezdržím v jedné vesnici déle než dva tři dny. Vaše vesnice je příliš malá, proto jsem se rozhodl, že tu jenom přespím.“

Poutník vyslovoval každé slovo nesmírně pečlivě a věty sestavoval, jako by stavěl dům z pečlivě otesaných trámů. Logovi přeběhl mráz po zádech, když si představil, jak den co den si Poutník hodí na záda batoh a vykročí do mlhy, do šedivého prázdna, aniž by věděl, jestli přenocuje v lese nebo pod cizí střechou a aniž by dokonce tušil, jestli se vůbec kdy dostane k nějakému lidskému obydlí. Možná že někdy navždy

zabloudí v mlze, že tak navždy zůstane, v zajetí stromů, bude bezhlavě chodit a volat a proklínat osud, dokud neumře hladu. A pak, až uplyne mnoho dní, šlápně někdo z nejbližší vsi při sklizni na zvětralé kosti a zhrozí se, asi jako se zhrozil Log, když jednou nahmatl nohou něco tvrdého a kulatého. Usedl na bobek a... uviděl lebku, pevně se hned chytil jistího provázku, zatáhl za něj, aby se přesvědčil, že je stále ještě spolehlivě přivázaný k jednomu ze stovek bezpečnostních sloupků rozmístěných po okraji vesnice... Nebylo člověka, aspoň Log o tom byl přesvědčen, který by se odhodlal k takové cestě dvakrát. Nejvýše člověk mohl spoléhat na to, že přejde od jedné vesnice ke druhé, pokud se mu náhodou postaví do cesty. Taková cesta, která mohla trvat den nebo i několik týdnů, dokázala člověka zcela vysílit a zbavit odvahy, proto se Poutník usadil ve vesnici, k níž se s námahou dostal. Jak také někam chodit, když člověk neví kam, když neví, kudy jde, když se potácí v mlze, když se mu chlad vkrádá do srdce, protože čím dál člověk dojde, tím hroznější je vědomí, že naděje dosáhnout cíle je stále menší. Avšak najít v sobě sílu a odejít znovu, když člověk dosáhl cíle, to je... Aby se člověk k něčemu takovému odhodlal, musí být blázen...

„Neprohlížej si mě tak, chlapče,“ řekl Poutník s laskavým úsměvem. „Odešel jsem z domova před dvěma lety. Byl jsem v jedenácti vesnicích, ta vaše je dvanáctá.“

Log přistoupil co nejbliže k Poutníkovi a doslova hltal každé jeho slovo.

„Několikrát jsem si už myslel, že je konec, že jsem beznadějně zabloudil. Šel jsem ale dál a vždycky jsem našel cíl. Jednou jsem skoro celý týden neměl nic v ústech, došly mi zásoby. Přesto jsem dorazil. V té vesnici jsem tehdy strávil měsíc a málem jsem tam zůstal napořád, něco mě ale táhlo pryč a já jsem se znovu vydal na cestu... Každý člověk pro něco žije, chlapče. Log se jmenuješ, vid? Každý člověk, Logu, pro něco žije. Ženy proto, aby nevymřel rod, aby doma byla pohoda a klid. A muži proto, aby lidé žili zítra lépe než včera, a pak ještě lépe. Aby otázky nezůstaly bez odpovědi. Aby se nikdo ničeho nebál...“

Poutník se odmlčel a Log se v tu chvíli chtěl ke všemu přiznat. Poutník dnes odejde, nebude mít příležitost žalovat, ostatně ani by to neudělal, protože je stejný a je jediný, kdo ho dokáže pochopit.

„Petrine,“ řekl Log a zvuk toho neznámého jména mu připadal stejně cizí jako Poutník sám. „Vy... vy se nebojíte Hlasu nebes?“

„Bojím se všeho, co neznám. A co je to ten Hlas, nevím. Stejně jako to nevíš ani ty. Jako to neví nikdo. To je jediný důvod, proč se bojím Hlasu nebes, i když vím, že ještě nikdy a nikomu neublížil.“

„A proč?“ Log začal mluvit rychle, tohle už věděl, tohle jim den co den vtloukali do hlavy v domě určeném k modlení. „Hlas může být dobrý, pak je i úroda dobrá; Hlas ale může být zlý a pak některý z obyvatel vesnice zemře. Není tomu tak dlouho, co Hlas k sobě povolal Anotra, pekaře, a to nebyl ani příliš starý.“

Poutník se z ničeho nic rozesmál. „Poslyš, Logu, kolikrát za rok slyšíš Hlas nebes?“

„No... tak dvacetkrát.“

„Ale úroda bývá dvakrát do roka a lidé přece tak často neumírají. To pak znamená, že Hlas zní často bez nebezpečí? A ještě něco: lidé snad neumírají hned nato, kdy zazní? Buď zemřou před tím, nebo až potom. Stává se, že zemřou až mnohem později. Ale přesto za to může vždycky Hlas nebes...“

Log chtěl něco namítnout, ale zaskřípaly dveře, a tak už mlčel. Vracel se tesař.

„Musím už jít,“ řekl Poutník a zvedal těžký tlumok. „Valent mě doprovodí až k domu na okraji vesnice. Sbohem, chlapče. Jsem rád, že jsem si s tebou mohl popovídat.“

Poutník k sobě rychlým pohybem přitiskl Loga, pocuchal mu rozčepýřené, nepoddajné vlasy a zašeptal mu do ucha:

„Už jsi někdy viděl modrou mlhu se žlutými žilkami? Přechází do všelijakých odstínů a člověku připadá, že se ocitl uvnitř nekonečně veliké hračky... A žlutá mlha? Nepříjemně páchne a bolí z ní hlava, chvějí se ti nohy. A mlha oranžová? Viděls někdy oranžovou mlhu?“

Log ohromeně kroutil hlavou. Žádnou takovou mlhu neviděl. Nesměl se teď prozradit, vždyť tesař stál hned vedle a lovil každé jeho slovo, nesměl na sebe prozradit, že právě tohle je jeho snem, smyslem života, touha uvidět jasně oranžovou mlhu, žlutou mlhu, mlhu modrou. Jakoukoli jinou mlhu, jenom ne tu nudnou všední šedivou... Log držel Poutníka za loket a nechtěl ho pustit. Kdyby mohl, odešel by s Petrinem. On to však nemohl udělat. Logova cesta vedla jinudy, navíc ani tohle nemohl a nesměl v této chvíli přiznat.

„A jestlipak víš,“ naléhavě šeptal Petrin, „čím se mlha liší od vzduchu?“

„Ničím,“ prohlásil udiveně Log.

„A proč tedy existují dvě slova, proč není jenom jedno?“

„Copak je málo slov, která vyjadřují jedno a totéž?“ pokrčil rameny Log. „Lež a klam. Pravda a skutečnost.“

„Poslyš, chlapče, ty sám přece cítíš v těch slovech rozdíl. Lež může být neúmyslná, když klameš, děláš to vždycky s určitým

záměrem. A co mlha a vzduch? Jsou-li to rozdílná slova, pak ten, kdo si je vymyslel, do nich vložil různý smysl, je to tak?“

„Já nevím,“ rozpačitě zabrumlal Log, který nebyl schopen pochopit, proč Poutník právě v této chvíli začal mluvit o významu slov.

„Tak rychle,“ zavrčel tesař, který stál snad dva kroky od nich a naslouchal jejich šeptání. „Jdeme, Petrine. Tebe, Logu, stihne jistě trest, že nejsi od rána na poli.“

Poutník zlehka chlapce odstrčil a vydal se za hlasem. Kroky doznívaly ulicí, až zcela utichly. Log usedl na kraj lavice. ‚To je zajímavé,‘ uvažoval. ‚Jít od vesnice k vesnici. Mlhou. Před sebou nic nevidět, nemít potuchy, co čeká v následujícím okamžiku, ale přesto pořád jít. Dorazit k novým lidským obydlím, ale nezůstat u nich a jít pořád dál.‘ Od útlého dětství, kdy Logovi řekli, že mu odešel otec, často uvažoval, kde asi teď může být? A zmocňovala se ho touha uvidět jinou mlhu. Oranžovou. Proč dával Log právě téhle barvě přednost přede všemi ostatními, sám nevěděl, možná proto, že Lena měla ráda všechno oranžové. Možná že oranžová barva je průhlednější než šedá a jestli tady ve vesnici je vidět v nejpříhodnějších dnech na vzdálenost tří čtyř loktů, pak v mlze oranžové... Ta možná, když člověk s někým mluví, vidí tomu druhému do tváře a může poznat i z pohledu a ne jenom podle intonace, jakou má náladu. Avšak starý Lepir, jediný člověk ve vesnici, který přišel zdaleka, nikdy žádnou oranžovou mlhu neviděl. Podle všeho však přišel z té nejbližší vesnice. I když podle jeho vyprávění bloudil strašně moc a bezmála přišel o život, ovšem bloudit se přece dá téměř na jednom místě, taková už je mlha, takový je i Zákon. To, co řekl na odchodu Petrin, nebyl schopen plně pochopit. Vlastně ne, jakž takž se mu to podařilo naskládat do hlavy, a to taky bylo prvním potvrzením faktu, že se sen může změnit ve skutečnost. Log se toho může dozvědět o světě, ve kterém žije, ještě nekonečně mnoho. Ještě spatří takovou nádheru, jakou doposud nikdo...

Log vyšel na ulici a nahmatal provázek vedoucí na pole, lišil

se od ostatních rovněž vedoucích podél cesty, byl jiný svou tloušťkou, a tak Log šel rychle a provázek mu klouzal mezi prsty. Dokázal by cestu najít i bez provázku: chodil na pole den co den už po dva roky, to od té doby, kdy ho stařešinové prohlásili za dospělého. Teď však nechtěl jít naslepo. Dostal snad strach? Ano, bál se, protože se před ním rozzářil cíl. Kvůli maličkostem nelze riskovat.

Až do večera Log sekal tuhá stébla a rovnal je vedle sebe do přesného pruhu, aby mladší děti, které šly za ním, je mohly sbírat a ukládat do stohu. Byla to jednotvárná práce, mohl při ní přemýšlet a dokonce si povídat se sousedy, na které přirozeně neviděl, ovšem velmi dobře je slyšel a znal.

Když se hlasitě rozezněl gong, už se stmívalo. Log byl unaven, měl hlad a uvědomil si, že v takovém stavu nemůže udělat to, co si pro dnešní den usmyslel. Doma ho čekal oběd, mrňouskové se na něho pověsili a matka, kterou v mlze a večerním šeru neviděl, řekla:

„Logu, starosta vzkazuje, že máš k němu přijít.“

Bodlo ho u srdce. „Starosta vzkazuje.“ Spíš mu rozkazuje. Naposled dostal Log od starosty podobnou výzvu před třemi lety, kdy spolu s dětmi chodil házet kameny na dům s přízraky. Tomu domu se samozřejmě nic nestalo, ale děti i s Logem byly potrestány.

Rychle se najedl a vyběhl ven, cestou, kterou znal jenom on, se dostal ha okraj vesnice. Usedl na bobek a dalo mu dost práce najít konec provázku, který tu nechal. Nalezl ho o kousek dál, než ho nechal, pak vyrazil do houstnoucí tmy, byl si téměř jist, že na svém tajném místě v lese určeném k pokácení nenajde vůbec nic, že ten starostův vzkaz právě souvisí s touhle strašnou událostí, která škrtila všechny jeho naděje a plány. Tak pospíchal, že si o něco poranil nohu, ale na místě v lese našel všechno v naprostém pořádku, jak to tu nechal včera, nikdo s ničím ani pohnul, nic se neztratilo. Srdce se mu uklidnilo. Log nahmatl všech pět pytlíků zhotovených z tenké látky, kterou matka utkala na prádlo. Pytlíky se

zakulatily, od včerejška vyrostly, i když ten rozdíl nebyl tak velký. Prodíraly se nahoru, avšak pevné provázky je udržovaly nízko nad zemí. Log přičichl k jednomu místu: sotva patrný pach prodírající se ze země nebyl ani silnější, ani slabší. Všechno bylo v pořádku. Log vyrazil opačným směrem, aby zastihl starostu dříve, než ulehne ke spánku: jinak by ho mohl stihnout ještě další trest. Na důvod, proč ho starosta k sobě povolal, už víc nemyslel. Nejdůležitější je, že nikdo neobjevil jeho místo v lese. Nic jiného už nebylo tak závažné. Otevřel dveře starostova domu a naslouchal, ale všude bylo ticho. Uvnitř svítily pod obrazy svatých lampičky a šířily své nažloutlé světlo v malém mlhou ukrytém ostrůvku – tři kulaté skvrny na šedivém plátně. Log překročil práh. Starosta žil sám a pokud se nemodlil v domě, kde se shromažďovali všichni, ležel obvykle na posteli a odpočíval po namáhavém dni. Pro starostu nebyl žádný den snadný. Byl to už starší člověk a měl spoustu starostí.

„Pojď sem. Logu,“ ozval se starosta. „Neboj se, nevzkázal jsem pro tebe, abych tě trestal, i když by sis to zasloužil.“

Log nahmatal lavici u stolu a usedl.

„Poutník tě očaroval,“ pokračoval starosta, „a já tě chci ochránit. Ty jsi. Logu, náchylný ke všemu výjimečnému, máš to v krvi. Jednou tě přitahuje stavení s přízraky, podruhé Poutník. A vůbec nepřijdeš na to, že je to hloupý člověk.“

Log se pohnul a málem shodil se stolu hrníček s vodou.

„Ano, je to hlupák,“ zvýšil hlas starosta. „Moudrý člověk nebude bloudit od vesnice k vesnici, když život je všude stejný a stejně těžký. Copak něčemu takovému učí Zákon? Copak člověk nežije proto, aby sloužil Zákonu? Sám to přece moc dobře víš, byls přece u stařešinů nejlepším žákem. Copak může pohled obsáhnout něco zvláštního? Nejvýš tak konec tvé natažené paže. Z jaké vzdálenosti můžeš něco slyšet? Nejvýše od sousedního domu. A to je všechno. Žít musí ti, kdo jsou vedle tebe. Modrá mlha... Jestli vůbec něco takového existuje, pak hledat to, je nedůstojný blud. Aby člověk mohl žít, musí pracovat a zase pracovat. Musí myslet na své bližní, na

matku, na malé děti, na to, že doma skřípe prkno, které je třeba opravit. To je život. Ty nejsi hloupý. Logu, hloupý je Petrin, zemře někde na poli hladem a vlhkem. Tebe si lidé budou pamatovat, na něho zapomenou. Stačíš udělat veliké dílo, on nedokáže udělat ani nic špatného. Rozumíš mi, Logu? Stařešinové tě chtějí potrestat, ale já jsem se rozhodl, že tě nepotrestám. Mysli na všechno, co jsem ti říkal. A teď už jdi...”

„Tak starosta se tedy dozvěděl o posledních Poutníkových slovech,“ pomyslel si Log, když vycházel z domu. „Copak tesař Valent všechno slyšel?“ Ta starostova moudrá slova Log už dávno znal, byla to naučení ze Zákona a všechno, co řekl, bylo podle toho Zákona správné, jenomže pro něho to nemohlo platit... Starý Lepir nežil bohužel sám. Měl pronajatou malou místnůstku v domě, ve kterém bydlely pohromadě tři rodiny, a když Log mluvil se starcem, vždycky ho rušil hluk za zdí, hlasy, smích, někdy i křičení. Navíc tam za zdí bylo možno vyslechnout, když si to člověk přál, třeba i šeptání a Log neměl potuchy, co všechno z jeho rozhovorů s Lepírem stařešinové znají. Lepir už přes rok neopouštěl svou komůrku, ke stáru navíc oslepl.

„Myslel jsem, že dnes už nepřijdeš,“ zaskřípal jeho hlas, jakmile jen zaslechl kroky.

„Byl tu Poutník,“ zašeptal Log.

„Já vím,“ řekl rovněž šepem Lepir. „Za celý den tu toho vyslechnu strašně moc... Přišel a odešel. Mluvil jsi s ním?“

Log mu tlumočil celou jejich rozmluvu, snažil se nejen nezapomenout jediné slovo, ale snažil se vyjádřit i jejich intonaci.

„Kdysi jsem byl taky takový,“ povzdechl si Lepir. „Ale jenom tak z ničeho nic odejít... Ten Petrin, ten člověk nemyslí. Zahyne. Oranžová mlha, ano... Je to krásné. Když si ale pomyslíš, že se lidé jenom pro tu krásu zabíjejí... Jaký je v tom rozdíl, jakou barvu má mlha?“

Log ohromeně mlčel. Ten den byl plný překvapení. Teď ho ohromil starý Lepir, který vždycky, pokud si Log jen pamatoval, vzpomínal na svou Cestu trvající celých osm dní.

„Hm,“ řekl Lepir, „ty si asi myslíš, že jsem se k stáru zbláznil. Kdepak, jenom uvažuju... Hledáš-li neznámou krásu, oranžovou mlhu, jak říkáš, pak přece víš, co chceš najít. Pak ale ani nemá smysl hledat něco takového. Představ si tu oranžovou mlhu a ve tvých představách bude určitě mnohem krásnější než ve skutečnosti. Jít můžeš jenom tehdy, když nevíš, co nalezneš. Právě proto je Poutníků tak málo. Všichni všechno vědí. Vědí, že ve dne je světlo, v noci tma, tak tomu je všude. Vědí, že Hlas nebe si bere část úrody a ponechává nám tolik, abychom neumřeli hladu. I tak tomu je všude. Vědí, že nalézáme nové nože a sekyry na cestě, když si to Hlas nebe přeje. A proč je tam nalézáme? Vědí i to, že jim Hlas nebe dává to všechno jako odměnu za naši úrodu. Všechno víme. K čemu nám pak to cestování je?“

„Abychom hledali krásu,“ přesvědčivě řekl Log. „Představuju si oranžovou mlhu, ale co když to, co najdu, bude nepředstavitelně krásnější?“

„Přesto všechno nehledáš krásu, ale hledáš vědomosti,“ řekl sotva slyšitelně Lepir. „Nové vědomosti. I když to budou vědomosti, které obohatí mé představy o kráse. Copak ale jenom proto, aby ses, Logu, dozvěděl něco nového, je nutno odtud odcházet?“

„Říkals přece, že ve vesnici známe všechno,“ usmál se Log.

„A co je tam pod námi, kam jsme se doposud nikdy nedostali, co je pod našimi nejhlubšími studnami? A co je v zrníčku písku, v tak malinkém, že je nedokáže spatřit ani naše oko?“

„Ano,“ řekl Log, který se konečně odhodlal poodhalit před Lepirem kousíček svého tajemství, ne celé, aby se stařec dozvěděl všechno, ale zase tolik, aby mohl něco tušit. „Tohle nevím. A nevím také, co je tam vysoko nad našimi hlavami, nad stromy, nad domy.“

„Hlas,“ řekl stařec. „Hlas nebe a světlo. A nic víc. Nebýt Hlasu, nežili bychom, nebýt světla, země by přestala rodit.“

„A co když tam, odkud přichází světlo a kde sídlí Hlas, není mlha šedivá, ale oranžová?“

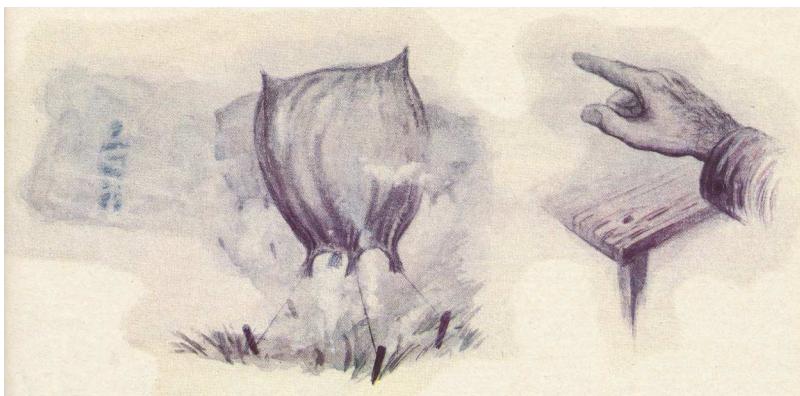
„Mluvíš pořád o tom samém,“ zlostně řekl stařec. „Vyrostl jsi,

Logu. Dříve jsi mě poslechl, teď však posloucháš jen sám sebe.“ Log se odmlčel, zdálo se mu, že se za tenkou zdí něco hýbe. „Asi jsme mluvili příliš hlasitě,“ napadlo Loga. Tohle se nesmí. Takové řeči jsou ve vesnici zakázány. Smí se mluvit o úrodě. O orbě a setí. O opravě domů. O řemeslech. A nikoli o nedosažitelné kráse.‘

Log se dotkl rukou hubeného starcova ramene, přitiskl se k němu ve tmě a zašeptal:

„Poutník Petrin je odvážný člověk, ale nehledá na cestách krásu. A ty, Lepire, jsi tam nehledal vědomosti. Ve dvou, ve třech, ani v tisíci dnech takové cesty není nic nového, ty jsi přece také putoval a Petrin říká totéž. Pod zemí není nic nového. Ty, Petrin i můj otec jste všichni dělali to, co dělal ten před vámi. Jeden hledal novou krásu, druhý nové vědomosti, třetí lepší život. A nikdo nic z toho nenalezl, a ani nalézt nemohl, protože šli stejnou cestou, kterou už šlo mnoho lidí před nimi. Musí se jít jinou cestou. Úplně jinou, chápeš mě? Aby člověk uviděl krásu dosud nevídanou, aby se dozvěděl to, co dosud nikdo neví, jenže k tomu se musí udělat něco, co ještě nikdo neudělal.“

„Co chceš dělat. Logu?“ Starcův šepot zněl vzrušeně. „Já ti nerozumím. Mluvíš o takových podivných věcech, ještě že to říkáš jenom mně. Nezapomínej na Zákon, Logu...“

Pro Loga přišli brzy ráno. Stačil ještě dát najíst malým dětem a oblékl se, aby šel na pole. Vtom vstoupilo dovnitř několik lidí, z nichž jeden, soudě podle hlasu, byl starosta. Log neměl v úmyslu skrývat se.

„Jsi nerozumný. Logu, jsi jako malé dítě,“ řekl starosta, když mu svazoval ruce. „Varoval jsem tě... Nedá se nic dělat, doufám, že trest nebude příliš velký. Jsi přece před soudem prvně.“

V té chvíli se dal slyšet Hlas. Vynořil se z ranního ticha, v mlze zesílil, vzápětí ještě nabral na síle a zahřměl ohlušivě nad jejich hlavami, odrážel se od stěn, od střech, od všeho, co se mu postavilo do cesty. Hluboký a panovačný, vyzývavý a zastrašující. Hlas nebe.

Všichni znehybněli. Starostu nebylo v té chvíli téměř slyšet, odříkával do toho hluku modlitbu, Logovi stačilo vyschnout v krku, mlčel a uvažoval v hrůze, na kom je teď řada, aby zemřel. Přece se bohové nenechali slyšet v téhle nepříhodné době kvůli úrodě? Že by nastal čas pro starého Lepira? O sobě Log vůbec neuvažoval. Teprve když se Hlas utišil, když se rozplynul v mlze, když mu starostovy ruce náhle pevně sevřely lokty a táhly ke dveřím, které nebylo v mlze vidět, pak ven na ulici, když se rozkřičela matka a malé děti se jim pletly pod nohy a rozkřičely se stejně hlasitě jako samotný Hlas, napadlo Loga, že zjevení Hlasu si bude starosta i všichni ostatní, kdo s ním přišli, vykládat za souhlas bohů: Logovo potrestání je správné. K zemljance, kam vsazovali provinilce a ty, kterým bylo uloženo, aby se káli, došel Log sám. Cestu znal stejně dobře, jako ti, co ho doprovázeli. Mlha poněkud prořídla, takže Log viděl ramena dvou mužů, kteří šli vedle něho. Nekladl odpor, když ho zavřeli do úzké místnosti, kde se dalo jen ležet a otvorem ve střeše protáhnout jenom ruku a hlavu, víc však už ne. Dvířka zapadla a starostův hlas se ozval:

„Soudit tě budeme zítra. Přemýšlej o tom a kaj se, Logu. Abys pochopil, čím ses provinil: chtěls něco, co je zakázáno a

porušils tím zákony.“ Kroky utichly. Log klesl na palandu, byla vlhká, ale nic jiného mu nezbývalo... ‚Samozřejmě,‘ uvažoval Log, ‚ten včerejší rozhovor někdo donesl stařešinům. Všechno, o čem jsem si povídal s Poutníkem a s Lepírem. Za buřičství se trestá měsíčním pokáním. Pak může člověk pokračovat ve své práci. Pokud ovšem... Ne, to se nesmí stát, to místo v lese nesmějí najít...‘

Log zavřel oči: tmavošedá mlha v soumraku zemljanky dokázala brát poslední špetku naděje. Představil si své tajné místo v lese a látkové pytlíky vznášející se nad zemí, viděl před sebou, jak se stále zvětšují a jak už jsou téměř připraveny vykonat pro něho to, čím žil posledního půl roku.

Před půl rokem, to byla zima, všechno kolem dokola pokryla jíním z usedající mlhy, Log náhodně přišel na opuštěné pole. Tahle země nerodila, neduživá stébla byla nepříjemná na chuť a pole bylo opuštěno, i když lidé museli počítat s každým kouskem půdy. Jistící provázek se táhl za Logem a lehce se odvíjel z cívky. Byl zimní svátek Díkůvzdání, všichni vysedávali doma, pekli pirohy, chystali se na velkou večerní modlitbu. Na poli se rozprostíralo nekonečné ticho, takové hluché, bezedné. Mráz lezl za nehty, ale Logovi bylo krásně. Nic ho netáhlo zpátky, vylovil ze svých zásob uložených ve spoustě kapes třísky a křesadlo, vykřesal oheň, rozfoukal ho, usedl na bobek a natáhl ruce nad ohniček. Plamínky byly doruda a mlha, skrz kterou se prodíral, mu připadala růžová. Jako růžový obláček šplhající nahoru. Ruka také nahmatala tento pohyb a Log, zcela uvolněný a ničím neomezovaný, si této věci všiml. ‚Stoupá nahoru.‘ uvažoval. ‚Na tom něco musí být.‘ V kapse měl kousek látky, Log ho uhladil na dlani, přidržel nad ohněm a pustil. Plátno začalo klesat, až na okamžik zůstalo nehybně viset, a pak se dokonce o trochu vzneslo vzhůru, stoupalo pomalu, pomalinku, až... spadlo. Zmizelo v plamenech, shořelo. Log pozoroval, jak oheň pohasíná. ‚Tak takhle je to,‘ uvažoval. ‚Oheň je síla, která tlačí plátno nahoru. Ne, plátno vlastně ne. Oheň unáší mlhu vzhůru a ta s sebou unáší

kousek plátna...‘

Copak na tohle doposud nikdo z Poutníků nepřišel? Putovat vzhůru! ‚Na něco takového pomýšlet je příliš brzy,‘ přerušil Log vlastní úvahy. ‚Plátno nakonec přece také spadlo.‘ To se stalo před půl rokem a od té doby Log vedl dvojí život. Měl své tajemství, do kterého nezasvětil vůbec nikoho. Chtěl ho svěřit jenom jedinému člověku – Leně, ta ho však nepochopila. Nejprve Log dělal pokusy s ohněm a plátnem. Nastříhal z látky kousky různého tvaru a velikosti a házel je do mlhy nad oheň. Když se jednou poměrně velký kus plátna najednou vydul a znehybněl, když pak pomalu stoupal nahoru, až zmizel v mlze nad hlavou. Log dokonce neopatrným pohybem uhasil oheň. Stál v soumraku a prvně za celý svůj život přemýšlel o něčem skutečném, opravdovém. Právě o tomhle, na co dosud nikdo nepřišel, co nikdo nevymyslel, co se podařilo pouze jemu. Musí to ale zkoušet znovu a znovu, vždyť mohl-li se vznést vzhůru takový veliký kus plátna, pak může letět ještě větší. A jestliže může letět plátno, pak s sebou může něco odnést.

Potřebuje jen větší oheň. Obrovský táborák a obrovský kus látky. A proč kus? Vždyť právě mlha unáší vzhůru plátno, a

proto... Ano! Musí se to udělat tak, aby tato zvláštní ohněm vytvářená mlha zůstávala v látce a nemohla nikam uniknout... Druhý den Log matce namluvil, že si musí ušít novou košili, usedl za polorozpadlý tkalcovský stav, který měli snad ještě po prababičce, a vyrobil neforemný, avšak lehký pytlík s otvorem, který bylo možno stáhnout pevnou nití. Malé děti mu překážely v práci, stav se kymácel a hrozilo nebezpečí, že se dočista rozpadne, avšak Log dovedl své dílo ke zdárnému konci. Pak spokojeně celý unavený usnul, i když ho sžírala zvědavost. Následujícího dne pracoval na poli hodně špatně, neustále sledoval čas vlekoucí se od zazvonění do zazvonění. Večer toto neforemné dílo, kterému Log vymyslel jméno „mlhová koule“, zůstalo viset nad ohněm, pak začalo pomalu stoupat a napínat provázek, na němž visel poměrně velký kámen.

Plynuly dny. Spíš by bylo možno říct, že se dny vlekly, zatímco večery plné starostí a vzrušení jen letěly. Z počátku se Log neobával, že by ho mohl někdo odhalit. Najít v mlze právě ten kolík, k němuž byla uvázána právě jeho jistící nit, mohlo dojít jenom čistě náhodou právě v této části vesnice, kde začínalo opuštěné pole a kam lidé přicházeli jenom výjimečně. Na matčiny dotazy, kde tráví celé večery. Log vždycky něco nesrozumitelného zabrumlal, matka ho však z ničeho nepodezírala, byla přesvědčena, že má určitě schůzky s Lenou a zanedlouho se ho už nevyptávala. Po měsíci Log už věděl, že velký pytel, tedy ten největší, který ušil z „mlžných koulí“, dokázal zvednout kámen a udržet ho ve výši člověka přibližně půl večera. Pak všechno skončilo. Mlha stvořená ohněm z neznámých důvodů ztrácela své výjimečné vlastnosti a pytel začal pomalu klesat. To však ještě nebyla tragédie: Log totiž vůbec neměl v úmyslu zkoušet tuto vznášivou sílu „mlžných koulí“ sám na sobě. Dokonce ho ani nenapadlo, že by to mohl někdy udělat. Jednou, když uhasil oheň a naskládal pod kameny pytle, aby je neodnesl vítr, Log zaslechl v noční tmě slabé praskání. Jinovatka na malém kousku země zmizela a odhalila mokré, lepkavé a studené bahno, které se každým okamžikem vydulo v drobných bublinkách. Bublínky slyšitelně

praskaly a mizely v mlze, zanechávaly po sobě jenom nepříjemný trpký zápach, který ucítil už tehdy, když sem přišel prvně. Tenhle zápach byl jedním z důvodů, proč bylo tohle pole před mnoha lety opuštěno, to Log věděl, ale až doposud ho nenapadlo spojit nějak zápach s bublinkami.

Když Log zaslechl jejich praskání, hned ho napadlo, co to znamená. Že jde o docela stejnou mlhu, která vzniká někde v nitru země, prodírá se nahoru a spojuje se s mlhou na povrchu, nijak se od ní neliší a prozrazuje ji jenom zápach. Log přikryl místo, kde se objevovalo bublinek nejvíc, kouskem plátna a všiml si, že se látka zvedá, že ji bublinky zvedají nahoru. Tento nový objev Loga natolik upoutal, že zapomněl na návrat. Zpátky na zem ho vrátil teprve sílící Hlas nebe. Log se dal na útěk, málem zabloudil a domů se vrátil celý zablácený a k smrti unavený. Matka ho hubovala, ale on ji však neposlouchal, protože ho napadlo, že ty bublinky musí být nesmírně lehké, jinak by nemohly pozvednout plátno, a kdyby těch bublinek nashromáždil velké množství a naplnil jimi velkou „mlhovou kouli“...

Všechno, co následovalo pak, splývalo pro Loga v něco nádherného, co bylo přerušováno jenom povinnou prací na poli, vysedáváním s malými dětmi, pomáháním matce a donášením jídla pro starého Lepira. Myšlenkami však byl někde tam nahoře, kolem něho se válela oranžová mlha, v níž se snáze dýchalo, přemýšlelo i žilo. Ano, tak by tomu mohlo být, protože už první pokusy s bublinkami ukázaly, že dokáží zvednout podstatně víc než jenom samotné plátno a dokonce podstatně víc, než mlha, kterou vytvářel oheň. Logovi se nepodařilo ušít pytel, který by unesl i jeho. Ne snad proto, že by to nedokázal, ale prostě proto, že by se nemohl vyhnout matčiným otázkám, nebyl by schopen utajit to, co šije. Udělal pět poměrně malých „mlhových koulí“ a zavěsil je nad místy, kde vznikaly bublinky. Log měl štěstí, že schopnost bublinek zvedat „mlhové koule“ časem neustávala. Naopak, uprostřed léta, když se přibližoval svátek Úrody, začalo vznikat bublinek víc, jako kdyby pod zemí zesílila neviditelná a nepřetržitá

činnost nějaké bytosti Logovi nakloněné.

Uplynul den. Log se v zemljance nenudil, přemýšlel. Poprvé v životě uvažoval naprosto klidně, volný čas neukrádal po kousíčkách, měl ho najednou celou hromadu. Navečer přišel starosta, spustil do okénka nepovedenou polévku a počkal, až se Log nají.

„Zítřka se sejde rada stařešinů,“ řekl starosta. „Jestli ses umoudřil, budou k tobě samozřejmě shovívaví, ovšem to nejhorší, co ti hrozí, je rok vězení.“

Rok! Celý rok v téhle díře, pouštět ho budou jenom na pole, protože pracovat musejí všichni. A co matka? A co starý Lepir? Co „mlhové koule“, které jsou už naplněny lehkou mlhou? Mohou je za tu dobu najít, pak přijde nový trest a všemu bude konec. Aby mohl žít s lidmi, nesmí se od nich ničím lišit. A co když člověk chce něco, na co nesmí ani pomyslet? Pak na něho čeká takováhle díra. Tak ty bys chtěl oranžovou mlhu? To víš, že ji budeš mít, budeš mít i zelenou s bílými puntíky. Ale jenom když se ti o ní bude zdát.

Starosta odešel, žádné rozumné odpovědi se nedočkal, jeho hlas i kroky už dávno utichly, ale Log neustále seděl bez pohnutí, jako kdyby tam přimrzl, i když letní noc byla docela teplá. „Měl jsem odejít,“ uvažoval Log. „Měl jsem odejít s Poutníkem nebo třeba i sám. Co jsem to jenom za hlupáka! Nechtěl jsem jenom dělat to, co dělají všichni. Zvolil jsem si jinou cestu a ztratil jsem všechno.“ Po roce, až ho pustí z téhle zemljanky, nebude moci už jít nikam: budou ho sledovat, každý jeho krok budou hlídat, rozpoznají jeho kroky i v té nejhustší mlze, stařešinové budou hned vědět, že jde on. Bude to konec „mlhových koulí“, konec snu, konec života.

„Logu,“ zaslechl rozpačité šeptání.

„Logu...“

Byl to Lenin hlas. Okamžitě se vzpamatoval. Vyskočil na palandu a natáhl nad hlavou ruce. Dlaně se dotkly nízkého stropu zemljanky a pak nahmataly štíhlé rozpálené Leniny prsty, které se k němu vztahovaly z otvoru sloužícího za

okénko.

„Leno,“ řekl Log. „Leno...“

Lena se tichounce rozplakala, úplně stejně, jako když ji tehdy prvně políbil proti její vůli, když ji k sobě přitáhl, aniž sám tušil, že něco takového udělá.

„To nesmíš, Leno,“ řekl a mračil se při tom ve snaze dodat hlasu jistoty, kterou ve skutečnosti vůbec neměl. „No co, co to je rok. Příští svátek Úrody už zase budeme spolu a navždycky.“

„Spolu a navždycky,“ napadlo ho. „Navždycky, to ano, to je v pořádku.“ Taky měl chuť se rozbřechet, až mu to zkřivilo rty, jeho prsty znovu narazily na strop zemljanky a na hlavu se mu začaly sypat drobné kamínky a písek. Hlavou mu bleskl nápad, dokonce z toho na chvíli zadržel dech, aby mu ta myšlenka někam neunikla.

„Leno, moje milá Leno...“ řekl.

„Přinesla jsem ti to, co chceš,“ řekla najednou tichým a zřetelným hlasem Lena. „Sekyrku a lopatku.“

„Myslelas na to dřív, než já,“ zabrumlal Log.

Byla to jediná možnost, a to, co Lenu v této souvislosti napadlo, mu pomohlo všechno pochopit: vedle oranžové mlhy, vedle myšlenek o jiné kráse, vedle tužeb a hledání neznámé pravdy, vedle toho všeho je něco, pro co stojí za to žít. Třeba láska. Lena svým srdcem pochopila, že Log nedokáže žít s vědomím prázdna ve své duši, v naprosto slepé pokoře, jak to předpisuje Zákon...

Log o tom přemýšlel a prvně za poslední léta se mu koulely slzy po tváři, už dávno zapomněl, že umí plakat, teď však neplakal kvůli sobě, plakal pro Lenu, která zůstane ve vesnici a bude ho mít ráda dokonce i tehdy, když třeba zemře někde na poli nebo v cizině. O tomhle Log přemýšlel a ruce automaticky dělaly všechno, co bylo zapotřebí. Uchopil náradí, sekýrou začal rozbíjet a lopatkou uvolňovat kámen s pískem, rozšiřoval otvor, písek s kamínky se mu sypaly do očí i do úst, za límec. V noci před soudem nesměl být vězeň hlídán: až do lidského soudu byl Log vězněm Hlasu nebe. Jestli se mu nepodaří využít téhle příležitosti, pak už neuteče nikdy. A Lena, jeho drahá Lena, tohle pochopila...

Otvor nad hlavou byl už dostatečně velký. Log se za pomoci děvčete vysoukal z cely, ztěžka dýchal a Lena mu otírala z tváře pot, čistila mu z obleku písek, jako kdyby právě teď bylo tohle tím nejdůležitějším, líbala Loga na ušpiněný obličej...

„Tak,“ řekla pak, „tady jsou pytlíky s potravinami. Tenhle je tvůj a tenhle můj.“

Teprve po těchto slovech Log pochopil smysl jejího jednání, jednání podstatně šílenějšího, než se zdálo na začátku. Lena byla odhodlána vydat se na cestu společně s Logem. Když s

ním nemůže být tady, pak tedy nikde. Log přitiskl děvče k sobě, šeptal slova, která jí chtěl říct už dřív, ale neměl k tomu dost odvahy, slova, která byla ještě před chvílí pravdivá, ale která se teď stala pouhým prostředkem pro ukonejšení Lenina podezření, protože s sebou ji Log vzít nemohl. Neměl v úmyslu stát se Poutníkem a opakovat nesmyslné hrdinské Petrinovy nebo Lepirovy činy. Avšak „mlhové koule“, které se draly vzhůru na jeho políčku v lese, by váhu obou dvou neunesly. Log si nebyl jist, jestli unesou třeba jen jeho, neměl však už jiné východisko. Teď, nebo nikdy.

Hodil na záda oba pytlíky, pokoušel se zorientovat, aby našel cestu ke svému jistímu kolíku, sklonil se nízkou k zemi a doslova ohmatával v naprosté tmě směr, kterým vedla pěšina. Lena šla za ním a přidržovala se provázku, který visel od jednoho z pytlíků.

Ve vesnici bylo ticho, lidé spali, mlhou nebyl schopen proniknout jediný paprsek světla. Měl dojem, že hledání kolíku mu trvá strašně dlouho, že začne svítat a že ho začnou hledat. Lena mlčela a Log věděl, že ji trápí jediná otázka – co vlastně hledají. Odejít na Putování bylo možno kterýmkoli směrem a z kteréhokoli místa, třeba právě od té zemljanky. Tady byl ten kolík, tady byl jistící provázek vedoucí k místu v lese. Log začal rovnoměrně dýchat a obrátil se k Leně. Musel ji teď zradit, vždyť to byla jediná cesta k záchraně jich obou.

„Leno, moje milá Leno,“ řekl Log a obejmul děvče, cítil při tom, jak mu ubývají síly, „Leno, moje drahá Leno, nemohu odejít jenom tak, musím se zastavit doma, musím si tam něco vzít. Běž teď také k sobě domů a vrať se až za svítání. Podívej se, tady ten kolík... zapamatuj si tu cestu.“ Lena stále mlčela. Jestliže se jednou rozhodla, že bude na Logově straně, pak musela dělat všechno, co řekne, a nebude se na nic vyptávat, nebude nic vážit... Když se kroky děvčete ztratily v hluché tmě. Log si přehodil přes ramena pytlíky, Leně by k ničemu nebyly a jemu se hodí, pokud je ovšem „mlhové koule“ unesou. Vykročil na pole, mezi prsty mu proklouzával jistící provázek. Na jeho místě v lese se nic nezměnilo: nízkou nad

zemí se vznášelo pět pytlíků polykajících lehoučké bublinky páchnoucího plynu. Log uvolnil provázek jak jen to šlo a pytlíky se draly vzhůru, zůstaly viset někde nad jeho hlavou. Jeden z nich Log přitáhl, dalo mu to dost práce, přivázel k němu potraviny. „Mlhová koule“ je bez velké námahy vynesla. Pak Log přivázel pytlík k druhému a teprve potom se zamyslel nad otázkou, která byla ve své podstatě nesmírně jednoduchá: co ho čeká tam nahoře? Poutníka cestujícího po zemi očekávala nejistota, přesto však věděl zcela jistě: má jídlo, aby neumřel hladu, najde palandu, aby nemusel spát na sychravé zemi. Ale co tam nahoře, kde není nic, kromě mlhy a Hlasu nebe?

„Musím se o tom všem sám přesvědčit,“ myslel si „musím na vlastní oči vidět oranžovou mlhu. Pak odříznu jeden nebo dva pytlíky a spustím se na pole a pak, až konečně poznám opravdovou krásu, stane se ze mne Poutník...“

Tak se Logovi podařilo přesvědčit sebe samého, že balíčky s jídlem se mu ještě hodí, a začal se přivazovat. „Mlhové koule“ byly svázány všechny dohromady, popruhy, které měl mít zavěšeny pod pažemi, si upravil už před několika dny, teď svázel pevným uzlem svou sedačku a usedl na ni. Moc pohodlné to nebylo, provázek se mu zařezával do těla. V pytlících s jídlem bylo něco, co by se dalo použít k sezení, co kdyby toho použil?

Log se začal odvazovat, v tom okamžiku však pocítil trhnutí jistícího provázku, který měl stále ještě uvázaný u pasu. Znehybněl. Že by se mu to jenom zdálo? Provázkem někdo trhnul ještě silněji.

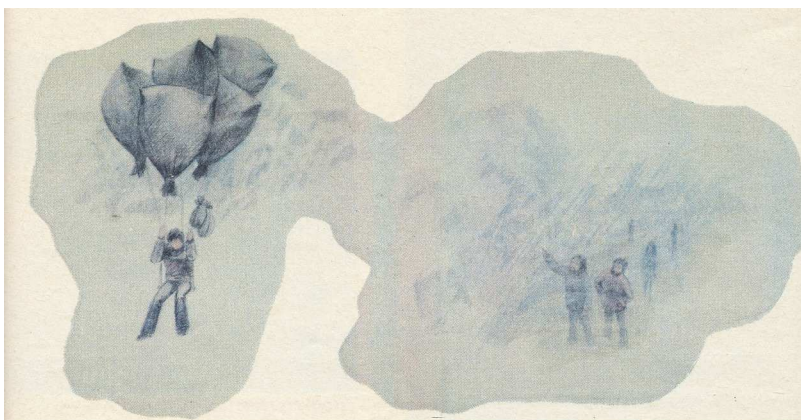
„To se vrátila Lena,“ pomyslel si. „Jeď sem bude hledat cestu, budu ji muset uklidňovat a ujišťovat, že se vrátím...“

Nebyla to však Lena. Log zaslechl hlasy. V mlze provázek vedl několik lidí. Duněl silný bas patřící jednomu ze stařešinů, byl to vysoký mužský s vousatou tváří. Jiný hlas mu něco odpovídal, patřil starostovi, Log neslyšel, co říkají, to však nebylo vůbec podstatné.

Copak Lena přišla na to, že ji Log zradil? A místo aby šla

domů, pověděla všechno starostovi? Log odhodil konec jistícího provázku co nejdále, usadil se co nejpohodlněji, aby ho nečekané trhnutí nepovalilo. Nedosáhl nohama na zem a nemohl se tedy naklonit tak, aby odvázal provázek od kolíku zaraženého do země, který udržoval „mlhové koule“ u země. Hlasy se blížily. Log proto vytáhl z kapsy nůž a přešel jím po provázku.

Nic se nezměnilo, jenom sedačka se zlehka zakolébala a nohy, ať se o to Log pokoušel sebevíc, nedosáhly na zem. Pak Log zaslechl hlasy odněkud zdola, připadalo mu, že vycházely ze země.

Teprve pak pochopil, že letí. Byl to okamžitý záchvat strachu působící současně jako uklidnění, protože spojené „mlhové koule“ nesly své závaží snadno a bez námahy. Stále rostoucí chlad Loga přesvědčoval, že nestojí na jednom místě. Na poli bylo letní lepkavé teplo, ale tady byla zima jako za opravdového zimního rána. Log nemohl s něčím takovým počítat, teď se chvěl, zahříval se tím, že se pokoušel v duchu odpovídat na neustálé nově vyvstávající otázky. Proč je tam nahoře zima? Proč, i když do rána je ještě daleko, se mu nad hlavou objevilo něco matně zeleného, sotva zřetelného, přesto

však to bylo vidět snad jako vzdálená záře planoucího světla? A proč když Log nastavil před oči mokrou dlaň, uviděl na ní veliké sněhové vločky? Sálh do mlhy, aby chytil co nejvíce těchto sněhových vloček, které byly s létem zcela neslučitelné, a hned pocítil, jak mu přejel mráz po zádech a jak se mu snad zježily všechny vlasy: viděl konečky prstů natažené ruky! Dokonce i v tomto soumraku slabounce osvětleném neznámým světlem spatřil v mlze to, co jen s námahou mohl vidět v těch nejjasnějších dnech. Pohlédl nahoru a naprosto zřetelně se nad ním vznášelo všech pět „mlhových koulí“. Jako kdyby je měl těsně před očima, mohl rozlišit všechny provázky, kterými byly spojeny, balíčky s jídlem a to všechno, co nemohl dosud nikdy žádný pohled obsáhnout, se odráželo na slabě zářícím podkladu z nepochopitelných důvodů nazelenalého nebe. „Proč jsou pro mlhu a vzduch odlišná slova?“ vzpomněl si Log.

Díval se nahoru, vyvracel si přitom krk, ale mlha mu nad hlavou neustále řídla a vznikal v ní navíc obrovský svítící kruh, který z nepochopitelných důvodů visel tam na obloze. Strach, který z toho všeho Log měl, vystřídala nezvládnutelná hrůza: zdálky se k němu blížil a bortil noční ticho Hlas nebe. Blížilo se něco neviditelného, rvalo to vzduch na kousky, trhlo mlhu a všechno kolem dokola, sedačka se pod Logem stále více houpala. Hlas nepřestával burácet, a to znamenalo konec. Byl to hrozný hněv nebe, něco příšerného. Naprosto ohromený Log čekal na smrt, avšak Hlas nebe začal utíchat, vnořil se někam hluboko, byl z nepochopitelných důvodů najednou slyšet odněkud zdola, kam nesměl pohlédnout. Teprve po delší době, když se Hlas nebe konečně rozplynul. Log pohlédl dolů a spatřil bílá sněžná pole, kopce sněhu vrhajícího výrazné stíny a tohle pole se táhlo tak daleko... Log neměl tu vzdálenost s čím porovnat, pochopil jenom jediné: že vidí. Ne na pět, na dvacet, ani na sto loktů, ale že to je víc než tisíc loktů! Rozbolely ho oči, které nebyly na takový pohled do dálky zvyklé. Na chvíli oči zamhouřil a když se je znovu odhodlal otevřít, jeho pohled nemířil dolů, ale vzhůru.

Mlha byla pryč.

Kolem dokola byla naprosto černá tma, absolutní tma, jako kdyby někdo namazal mastnými sazemi celou nebeskou klenbu. A na té klenbě se třpytily, jiskřily, svítily, mihotaly slabě bílé, modré a žluté body. Sněhové vločky. Zdálo se, že na některých místech si mění svá místa, že tančí. Logovo vědomí nebylo s to ohodnotit tyto dojmy, nebyl schopen pochopit, že ty body na nebi jsou hvězdy, že se nepohybují a že spojené koule se zmitají ve vzdušných proudech, které ho odnášejí pryč od rodné vesnice, od všech pozemských problémů, které tím pro něho naprosto skončily.

Do tváře Logovi nahlédla nějaká veliká, zelená tvář s nějakými skvrnami, bez očí a bez nosu, a kdo ví proč s pruhovaným obličejem. Bylo to světlo svítící u svatého obrazu, které pronikalo mlhou, které se proměnilo v nějaký obličej, zřetelný a hrozný obličej pod černočernou klenbou pokrytou body sněhových vloček. Tato tvář k sobě Loga neustále přitahovala a on s očima široce otevřeným už nedokázal zadržet výkřik deroucí se mu z hrdla, protože cítil příchod něčeho, čemu nelze zabránit, co ho zbavuje poslední naděje. Nekonečno klenby bylo stále hlubší, ze soumraku vystupovaly stále méně výrazné jiskřičky, vířily ve společném tanci, bylo jich více než sněhových vloček na poli a nekonečno už nevypadalo tak černočerné, naopak mihotalo, oslepovalo, a když Log natočil hlavu, sněhové vločky se na něho řítily, dopadaly mu na ramena, zahalily ho do žhoucího deště, rozvířily se a odporný pocit zvracení mu stoupal do krku.

Necítil ruce ani nohy, umíral uprostřed ohně, lapal po zbytku vzduchu zředěného výškou, nevěděl, že ho nezabijí Hlas nebe, ale prostý nedostatek kyslíku. A že to nejsou oči bohů, které se mu dívají do očí. A dole že není sníh, ale stále stejná mlha, z níž „mlžné koule“ naplněné lehkým plynem ho vynesly do čirých, otevřených výšin.

Mlha ukrývala pahorkatou rovinu osvětlovanou rovnoměrným a lhostejným světlem měsíce. Log už neviděl tento velkolepý úkaz obyčejné letní noci. Svět pro něho skončil. Log zemřel...

A narodil se znovu.

Narodil se jako mimino, nechápal nic z toho, co viděl, když teď přišel znovu na svět. Stejně jako u malého dítěte v něm žily jenom pocity – co je příjemné, kdy je člověku teplo a kdy chce jíst. Nepřemýšlel nad těmi slovy, vůbec nepřemýšlel. Nastal čas a začal uvažovat o podrobnostech světa kolem sebe, až uviděl něco, co znal z dřívějšího svého života. ‚Stůl‘, vzpomněl si na název. ‚Židle. Lavice. Okno. Světlo. Člověk.‘ Bylo tu ještě něco, co nedokázal pochopit (vždyť malé dítě nechápe smysl předmětů, které ještě nikdy nevidělo). Soustředil svou pozornost na člověka sedícího u hlavy postele, a to mu umožnilo odpoutat se od věku batolete. Téměř okamžitě se z něho stal dospělý a vzpomněl si na všechno. Na celý svůj život, na hrůzu posledních chvil. Zatočila se mu hlava a Log sevřel křečovitě měkkou pokrývku. Vzduch! V místnosti nebyl vzduch! Viděl stůl, židle, lavici u protější zdi, okno dívající se do noční tmy, jasné oslepující světlo pod vysokým stropem, a to všechno viděl najednou! Jeho oči, které byly od narození zvyklé vidět nejvýše na vzdálenost natažené ruky, se nedokázaly vyrovnat s prostorem vzdálenějších předmětů, ke stropu v této místnosti bez vzduchu mohlo být stejně dobře deset loktů, jako i sto tisíc.

Člověk sedící u postele se usmíval a mlčel. Tvář měl až do modra vyholenou, jako kdyby to byl mladík, ve tváři však měl vrásky, takže to bezpochyby byl starý člověk. Připadalo mu, že tu tvář zná, ale tenhle dojem mohl být mylný.

„Chlapče,“ řekl ten člověk, „chlapče, tobě říkají...“

„Log,“ pocítil, jak mu hlas zaklokotal v hrdle. Chlapče. Ten člověk byl podobný Poutníkovi, Petrinovi. Avšak nemohl to být Petrin, touha, aby to byl právě on, byla silnější než rozum. Když neměl možnost uvažovat naprosto logicky, pak se pokusil mluvit alespoň souvisle a zeptal se:

„Proč?“

„Proč?“ zeptal se po něm člověk.

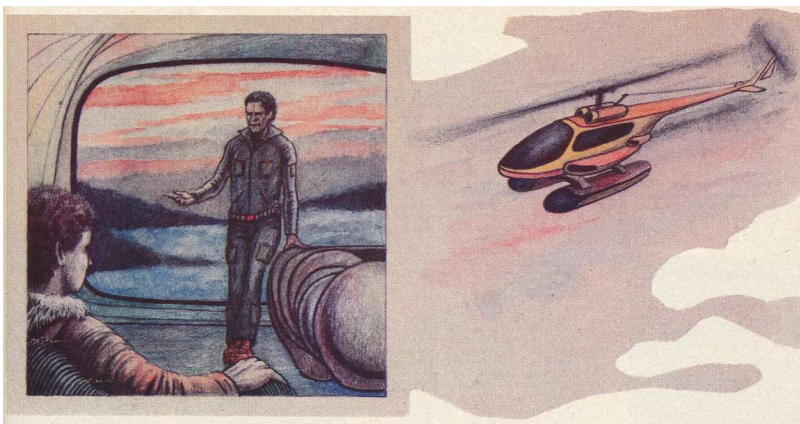
„Proč mohu dýchat? Vždyť tu není vzduch. Proč vidím? Všechno kolem mne se točí, ale já vidím. Proč?“

„Copak je mlha a vzduch jedno a totéž? To jsou odlišná slova a mají různý význam.“

„Petrin!“

„Já se jmenuji Jarin... Budu tvým učitelem. Logu, v tomhle pro tebe novém životě. Tak dlouho, než budeš samostatný. A povídám ti rovnou: žiješ. Nemohls přijít k sobě celých čtyřadvacet hodin, to však není tak příliš dlouho. Jsi na Hoře. To je teď tvůj domov. Zbytky tvého vzdušného korábu jsou ve vedlejší místnosti, jsou tam i všechny tvé věci. A skutečně vidíš na mnoho loktů daleko. Oči člověk dostal proto, aby se jimi mohl dívat, aby viděl svět. Celý a najednou. Tady i tam daleko. To si zapamatuj, Logu. Opakuj si to, dokud si na to nezvykneš, dokud se to nestane součástí tvé bytosti... Žil jsi v mlze a neviděl sis dál než na špičku nosu. A nevěděl jsi, že mlha není vzduch. Neuspokojovalo tě to ale, vid'? Hledal jsi něco nového, nedokázal jsi žít, jako všichni ostatní. A našel jsi pro to vlastní řešení. Dozvěděl ses něco. Ne všechno, jenom takový malinkatý kousíček. Dýcháš vzduch. Je kolem tebe, nevidíš ho a nemůžeš ho nahmatat. Vzduch ti otevírá svět, mlha ti ho zastírala. Tady mlha není. Logu. Zůstala tam dole. Vystoupil jsi nad ní. Vystoupil jsi sám nad sebe. Logu. Přemýšlej o tom, a přijmi to jako zákon. Protože je tomu tak.“

Dříve než mohl Log vyslovit jediné slovo, za oknem se rozlehl výhružný hlas rachotícího Hlasu nebe. Ten zvuk příliš dobře znal. Hlas se zlobil na Loga, nechybělo mnoho a zabil ho tam v té noční mlze a teď ho dostihl i tady.

Jarin také slyšel Hlas nebe, ale zůstal naprosto klidný. Něco řekl. Log to dokonce slyšel, ale nedokázal to pochopit: slova nemohla proniknout tam, kde doposud vládl Hlas.

„To je vrtulník,“ opakoval Jarin. Log se uklidnil. Uklidnilo ho slovo, na němž ležela pečeť něčeho neživého, vymyšleného. A klid, s jakým Jarin pronesl to slovo.

„Vrtulník,“ opakoval Log. „To je... Hlas nebe...“

„Ale...“ zavrtěl hlavou Jarin. „To platí pro ty, kdo žijí v mlze, pro ně to je Hlas nebe. My musíme létat nad mlhou, dolů létáme jenom zřídka, můžeme se řídit jenom podle přístrojů, je to složité a nebezpečné. Vy ten stroj nevidíte, proto vznikla ta legenda. Máte spoustu legend. Podstatně víc než vědomostí. I my máme své legendy, pověsti. Jsou však naprosto jiné...“

„Co je nad mraky?“

„Hory.“

„Co je nad horami?“

„Obloha.“

*„Co je nad oblohou, kde
svítí planety a hvězdy?“*

„Rozum a Vědomosti.“

Log z toho neporozuměl téměř ničemu, pochopil jenom jedinou věc: že bohové nejsou. Sedl si na posteli. Ruce i nohy

ho zcela poslouchaly, už se mu nechvěly, a tak se rozhodl, že vstane. Zradily ho však oči. Všechno se kolem něho zatočilo, obrátilo vzhůru nohama a Log se křečovitě chytil Jarinova ramena. Nelehl si však. Zůstal sedět a se zavřenýma očima čekal, až slabost ustoupí. Hlas neustále zněl, přilétal sem zdaleka, když Log otevřel oči a uviděl všechny předměty na původním místě, zeptal se:

„Mohl bych ho... vidět?“

„Výborně, chlapče,“ řekl Jarin.

„Jsi prostě chlapík, Logu. Samozřejmě že vrtulník můžeš vidět a dokonce si na něj můžeš i sáhnout. Pak se v něm můžeš proletět, pokud budeš chtít. Zanedlouho vyjde slunce, uvidíš město, vrtulníky, továrny, lidi, kteří tě už mají rádi... A teď, aby tě tolik netrápilo čekání, budu ti vyprávět příběh naší planety...“

Log zavrtěl hlavou. Nedokázal porozumět ani polovině slov. Město, továrny, slunce, planeta. Byla to pro něho prázdná slova. ‚Jediný krok,‘ uvažoval Log. ‚Jediný pohyb nožem přes napjaté provázky. A je tu nový svět. Jediný krok do nového světa.‘ Log opakoval tato slova, jejichž smysl mu vůbec nebyl cizí. Neuvědomil si však, že před tím udělalo ten jediný krok spousta jiných. Šel celý svůj život. Přál si něco nezvyklého, chtěl něco, co ještě nedokázal pochopit nebo si jen představit, protože člověk jednoduše nemůže chtít něco, co si vůbec není schopen představit. Dosáhl svého, i když to bylo něco jiného, než očekával.

„Vrtulník,“ opakoval ještě jednou Log, „město, planeta... Všechno se mi, Jarine, před očima točí...“

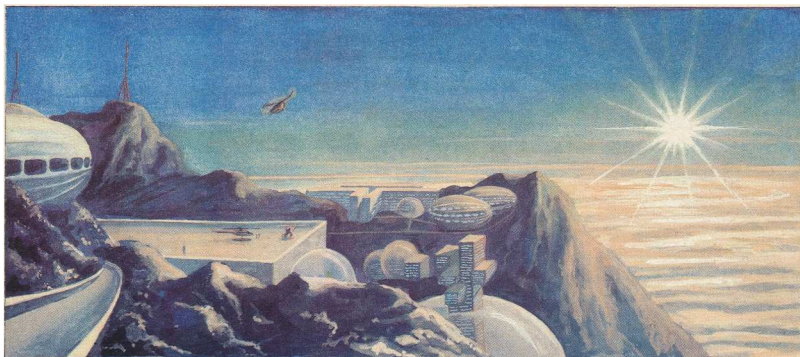
„To je přirozené,“ řekl Jarin. „Přejde to. Zavři oči, Logu. A poslouvej...“

A Log se všechno dozvěděl.

Před několika tisíci lety to byla nádherná zelená planeta s vysokým průzračným nebem („Ne tedy oranžovým?“ upřesnil si Log), na něm se vznášela bílá oblaka („Cože?“ zeptal se Log, víckrát už ale vyprávěče nepřerušoval, jenom se snažil

zapamatovat si všechno, co pro něho bylo nepochopitelné).

Na planetě žili lidé – rolníci a řemeslníci, létali tu ptáci, v lesích se dařilo zvířím.

Pak přišla mlha.

V nitru planety probíhaly procesy, kterým nikdo z lidí nebyl schopen porozumět. Postupně se vzduch, nádherný, čistý a průzračný vzduch, začal kalit. Téměř všude ze země vystupovaly plyny a páry, následek podzemních reakcí. Lidem nijak nevadily, ale ptáci zahynuli téměř okamžitě. Mlha byla všude, nebylo před ní kam uniknout, bylo možno jenom vystoupit výše. Mlha byla těžká, rozprostřela se po zemi, rychle houstla a lidé žili jako v jejím zajetí.

Odešli do hor, nikoli však všichni, jenom část z nich. Druhá část zůstala na rovině za běžných, i když pozměněných podmínek. Ti, kteří tam zůstali, silni a sklízeli a tím se živili a tato práce, která jim vystačila, aby nezemřeli hladem, se stala jejich životem. Nic v mlze neviděli, ale ani se nepokoušeli něco uvidět, protože zapomněli, jaké to vlastně je. Zvykli si na to. Ještě sto tisíciletí takového života a vypěstovali by si samozřejmě nový smysl, třeba infračervený zrak nebo zvukolokaci. Tolik času však neuplynulo, jen o něco méně než tisíciletí. V údolích žilo plemeno slepců, kteří si vytvořili pohodlnou víru v něco, co musí prý být, protože tohle všechno bylo takhle odedávna, svět že je vesnice, život je práce na poli,

domov, rodina a děti a nic víc že neexistovalo, neexistuje a existovat nebude, protože takový je Zákon. To je tvé plemeno. Logu... Druhá část lidí odcházela do hor. Mlha je dostihovala, oni však stoupali stále výš a výš. Nebylo jim dobře, protože v horách není příliš mnoho potravy, tito lidé se však nechtěli vzdát, nikoli proto, aby přežili, ale proto, aby dokázali odpovědět na otázku – proč? Proč došlo k takovému neštěstí?

Mlha stoupala pomalu, ale vytrvale. Jenom čtyři horské vrcholky z ní vyčnívaly, pak teprve mlha přestala stoupat. Jenom čtyři skupiny lidí přežily, jsou oddělené jedna od druhé tisíci kilometry. Jedni o druhých nic nevědí. Čtyři ostrovy v oceánu mlhy. Uhájily si však právo na život. A co víc, lidé si uchránili vědomosti. Stavěli v horách vesnice, a když se jim nedostávalo místa, vyhazovali do vzduchu skály. Objevila se města, vyrostly továrny. Aby se mohli lidé pohybovat po horských svazích, vymysleli speciální dopravní prostředky. Aby mohli být ve spojení s ostatními městy, vynalezli rádiové spojení a létání. Jenom jednoho měli odjakživa málo: potravy. Horská políčka jsou chudá, po dvou třech stoletích lidé už nemohli dát najíst všemu obyvatelstvu. Naši předkové stáli tváří v tvář největšímu problému. Pak nastal čas, kdy museli sestoupit do údolí.“

„... A nebe se rozzlobilo na lidi, zjevil se Hlas, vznikla bouře, která trvala po mnoho dní a nocí, a když se Hlas ztišil, lidé opustili své domovy a odešli na pole, aby sklidili do stodol úrodu, ukázalo se však, že Hlas je potrestal, když si polovinu úrody odnesl do nebe. A když se lidé modlili ke svým bohům, Hlas nebe jim odpovídal: tak tomu bude stále...“

„Když jste nám brali polovinu úrody, nechávali jste nám místo toho nářadí,“ řekl Log, který dokázal z Jarinova vyprávění pochopit jenom podstatu, nikoli však všechny podrobnosti. „Ano,“ přikývl Jarin. „Nářadí, které jste si nemohli udělat sami, nemáte přece slévárny...“

„Co že nemáme?“ zeptal se Log. „My jsme pro vás bohové, mohutní, nehmotní, hluční,“ povzdechl si Jarin. „Vy jste pro

nás bratři, kterým nedokážeme pomoci především proto, že o naši pomoc nestojíte, odmítli byste ji, nepochopili byste ji. Ať to je sebepodivnější, jste šťastni. Jste naivně šťastní, když nic nevíte ani o sobě, ani o světě. Mlha nevědomosti ukrývá před vámi svět. Mlha pronikla i do vašeho myšlení. Mlha vás rozdělila, odnaučila vás spojovat jednotlivé myšlenky do úplných souvislostí. Stačí vám to, co máte. Prostě nemáte představivost. Mlha. Prokletá mlha...”

„Možná že to je k něčemu dobré?“ zabrumlal Log. Pomyslel na matku, na malé děti, na Lenu, na Lepira, na všechny najednou, v jakémsi jediném pohledu viděl najednou celý svůj život i život vesnice pod docela jiným úhlem pohledu. „Vy jste, Jarine, neztratili ještě dosud schopnost chtít to, co ještě nemáte. A já jsem chtěl... já chci totéž. Oranžovou mlhu... Teď, když vím, že je to nesmysl, chci mnohem víc, chci toho tolik, že snad umřu nedočkavostí... A je mi strašně smutno. Ale oni jsou šťastni. Ti, kdo zůstali v mlze. Znamená to, že je jim lépe než vám... Než nám.“

Jarin se odmlčel a díval se přitom Logovi do očí. „Ty by ses snad chtěl vrátit zpátky dolů?“ zeptal se. „Chtěl bys žít, jako žijí ostatní? Tak vidíš. To je taková nádherná nemoc, která člověka souží. Jestli se však z té nemoci uzdravíš, tvůj rozum se zatemní. Naštěstí je tahle nemoc nevyléčitelná. Vy jste však jen zřídka kdy nemocní touhle nemocí... Mlha, ve které žijete, nedovolí nemoci, aby se stala epidemií.“

„A co Poutníci?“ řekl Log. „To je jenom velice lehké onemocnění,“ řekl Jarin. „Už to není tak docela spící rozum, ale ještě to není něco opravdového. Pouhá dřímota, pomalé probouzení. Takové tušení, že není něco v pořádku, takový vleklý pocit, že ve světě je něco neznámého, tajuplného.“

„Jak toho o nás můžete tolik vědět? Vždyť k nám nikdy nepřijdete.“

„A co třeba ty, Logu?“ usmál se Jarin. „Mezi tisíci Poutníků jsou takoví, kteří tuší, že cesta vede někudy docela jinudy. Že nelze hledat tam, kde hledají všichni. Takoví lidé mají fantazii. Přicházejí k nám. Ne, přilétají. Odhalují zákon rozšiřování

teplých látek nebo jako ty, Logu, naplní balón lehkými plyny. Je jich velice málo. Jenom několika málo jedincům se podaří uchovat si správnou představu o světě, když se náhle rozplyne mlha, a když vidí, že svět je nekonečný. Když vidí daleký obzor, větry vymleté mlžné pole a nad sebou to, co je i pro nás nedosažitelně daleko: slunce, měsíc, planety, hvězdy... Tak teď jsi k nám přiletěl ty, Logu.“

Log naslouchal Jarinovi a sledoval, jak prostor za oknem šedne. Už nebyla tma, nebylo však ještě světlo, den se teprve rodil. Log zamířil k oknu. Nohy ho poslouchaly, i když se mu místnost před očima houpala. První krok však už udělal. Pak druhý a třetí. Chytil se okna, aby neupadl, díval se před sebe do světa, který se mu představoval od obzoru k obzoru.

Dům stál na strmém svahu. Dole se prostíral oslepujivě bílý koberec. Obloha kolem dokola planula rudým, oranžovým, žlutým odstínem a všemi možnými dalšími barevnými tóny, na hranici mezi mlhou a touto nepředstavitelnou světelnou hrou se něco rodilo. Něco nesmírně jasného. až oslepujícího, více než dokáže oslepit plamen.

„Vychází slunce,“ řekl Jarin.

„Nastává den.“

Log ucouvl. Pomyšlení, že teď zemře, mu proletělo hlavou jen bezděčně a shořelo spolu s plameny východu. Ty plameny Log ucítil až u srdce.

„Slunce,“ opakoval Log. Plamen v prsou mu neuhasínal, napadlo ho, že už v něm zůstane až do smrti, že ho bude spalovat a nakonec spálí, ale nejdřív se dozví všechno, co vědí tihle lidé. A ještě podstatně víc, než toho vědí dnes.

„Mlha ho pohlcuje,“ řekl Jarin, když pochopil, co se v Logově mysli odehrává. „Tlumí plamen v prsou. Mlha... Znovu začíná stoupat, Logu. Před několika lety výstup plynů ze země opět zesílil. Mlha znovu postupuje. Zase stoupá a po dvou třech pokoleních... Mlha se dostane i k nám.“

„Ale to ne!“ řekl Log v hrůze z toho, co mu byla v tom

okamžiku schopna nabídnout jeho představivost. Nikdo nesmí žít tak, jak žijí lidé tam dole. Nikdo. Nikdy.

„Mlha je bohužel silnější než slunce,“ řekl smutně Jarin a Log si pomyslel, že Jarin se už zpoloviny ponořil do své mlhy, když vůbec mohl něco takového vyslovit. „Abychom zvítězili nad mlhou, musíme zvítězit sami nad sebou. Musíme zvítězit nad světem. Kdo to dokáže?“

„Já to dokážu,“ řekl Log.

KONEC